

Täysistunto

Torstai 11.2.2016 klo 15.59—21.21

2.3. Suullinen kysymys Yhdysvaltojen ilmavoimien laivuevierailusta Suomeen (Markus Mustajärvi vas)

Suullinen kysymys SKT 6/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Mustajärvi.

Keskustelu

16.39 Markus Mustajärvi vas: Arvoisa puhemies! Viikolla julkistettiin tieto, että Yhdysvaltojen ilmavoimien kansalliskaartiyksikkö Oregonista tekee laivuevierailun Suomeen, ja yksikkö osallistuu myös rajat ylittävään harjoitustoimintaan yhdessä Suomen, Ruotsin ja Norjan kanssa.

Tuoreeltaan peräsimme puolustusvaliokunnassa tietoa sekä puolustusministeriltä että upseereilta, kenelle, keneltä ja milloin laivuevierailusta tuli kutsu ja aloite. Emme saaneet mitään vastausta, joten jätimme siitä kirjallisen kysymyksen asianomaisen ministerin vastattavaksi.

Onko arvoisalla ulkoministerillä tai jollain muulla hallituksen ministerillä kerrottavaa siitä, kuinka tämä asia eteni? Kutsuiko Suomi nämä hävittäjät Kuopioon vai Yhdysvallat?

16.40 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yleensä tietysti, kun näitä asioita kysellään, niin kysellään silloin, kun asianomainen ministeri on paikalla. Mutta vastaan silti. (Hälinää) Tästä asiasta on päätetty normaalin päätöksentekomenettelyn mukaisesti. TP-UTVA käsitteli ja linjasi Puolustusvoimien osallistumisesta kansainväliseen koulutus- ja harjoitustoimintaan 20. marraskuuta 2015. Ja aivan niin kuin te kysytte, niin informointia on ollut puolustusvaliokunnassa, ja siltä osin tietysti, kun se menee puolustusministerin piikkiin, niin tätä en tiedä, mitä siellä on kysytty ja käsitelty, mutta tietenkin kirjalliseen kysymykseen vastataan. Tämä on normaalisti mennyt kaiken sen tapaan. Meillähan on tällä hetkellä, mikäli muistan oikein, harjoitustoimintaa 87 harjoitusta ilmeisesti vuodessa. Nämä menevät sillä lailla, (Puhemies: Aika!) että...

Puhemies Maria Lohela: Nyt on, ministeri Soini, aika täynnä.

No, sitten jäi vastaamatta.

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Mustajärvi esittää varmaankin toisen kysymyksen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2016 vp

16.42 **Markus Mustajärvi vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tämä on myöskin ulkopoliitiikkaa, ministeri Soini. Nimenomaan ulko- ja turvallisuuspolitiikassa sekä puolustuspolitiikassa on tapahtunut ja tapahtuu tavattoman paljon lyhyen ajan sisällä ja parhaillaan laaditaan muun muassa Nato-selvitystä. Asioitten arkaluontoisuudesta kertoo jotain se, että Ulkopoliittisen instituutin ohjelmajohtaja kiiruhti jo etukäteen varoittelemaan tahallista väärinymmärryksistä liittyen tähän laivuevierailuun. Onko Suomen linjassa, ministeri Soini, tapahtunut muutos, kun tällaisia uusia avauksia putkahtelee julkisuuteen tämän tästä ilman, että eduskuntaa ja sen valiokuntia on asianmukaisesti informoitu? Ja olisiko syytä parantaa tiedonkulkua niin, että eduskunta näin tärkeistä asioista pysyy ajan tasalla?

16.42 **Ulkoasiainministeri Timo Soini** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan heti alkuun, että ei tällä ole mitään tekemistä Naton kanssa. Ei Suomi ole tällä hetkellä hakemassa Nato-jäsenyyttä, eikä sitä meille olla myöskään lentokoneella tuomassa, edustaja Mustajärvi. (Naurua)

Puhemies Maria Lohela: Seuraava lisäkysymys, edustaja Arhinmäki.

16.43 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä tämä on tietenkin ulkopoliittinen kysymys, ja te, ulkoministeri Soini, olette ulko- ja turvallisuuspoliittisessa ministerivaliokunnassa. Kuten kerroitte, siellä on käsitelty sitä, että yhdysvaltalaisia koneita tulee harjoittelemaan Suomen ilmatilaan.

Edustaja Mustajärvi esitti hyvin yksinkertaisen kysymyksen, ja se varmasti käsiteltiin ulko- ja turvallisuuspoliittisessa valiokunnassa. Kumpi kutsui nämä Yhdysvallat hävittäjät Suomen ilmatilaan — Suomi vai kutsuiko Yhdysvallat itse itsensä?

16.43 **Ulkoasiainministeri Timo Soini** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Näitä harjoituksia on 87 kappaletta, kun katsoin tässä. Koulutustoimintaa on edellisinä vuosina ollut 65 kappaletta. Mistä tämä lisäys johtuu, niin se tietysti johtuu siitä, että Suomi ja Ruotsi Nato-kumppaneina harjoittelevat yhteistyötä yhdessä. Siitähän tämä johtuu. Tuohon en valitettavasti pysty yksityiskohtaisesti vastaamaan tämän paremmin, koska tämä asia kuuluu puolustusministerille, mutta joka tapauksessa täysin selvää on se, että nämä harjoitustoiminnot yleensä menevät niin, että kriisinhallintakatsauksen yhteydessä osana kansainvälistä harjoitustoimintaa näistä tehdään luettelot ja päätetään sitten.

16.45 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yhdysvallat on Suomen ilmavoimien tärkein kahdenvälinen kumppani. Näitä laivuevierailuja on ollut vuodesta 1997 alkaen. Tämä on aivan normaalia harjoitustoimintaa, jota, niin kuin ulkoministeri totesi, on kymmeniä vuosittain. Tämä laivuevierailu on suunniteltu yhdessä, kuten kaikki muutkin kahdenväliset yhteistoimintaharjoitukset. Tämä vierailu on osa Puolustusvoimain kansainvälistä harjoitustoimintaa tälle vuodelle. Niin kuin ulkoministeri totesi, tämä käsiteltiin TP-UTVAssa marraskuussa, ja puolustusvaliokuntaa ja ulkoasiainvaliokuntaa on tällä viikolla informoitu, ja käsittely valiokunnissa asiasta jatkuu.

16.45 **Carl Haglund r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että Puolustusvoimien kansainvälinen harjoitustoiminta laajenee, (Timo Heinonen: Ehdotto-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2016 vp

masti!) ja on myös niin, ihan niin kuin tässä pääministeri totesi, että jo 20 vuotta ollaan harjoiteltu muun muassa amerikkalaisten kanssa, ja minun on hyvin vaikea ymmärtää, minkä takia siitä aina säännöllisin vuorovälein täällä tehdään isoa dramatiikkaa. Se on yhtä dramaattista kuin se, että roska-auto käy tyhjentämässä laatikon tuolta takapihalta. (Vasemmalta: Ohhoh!) Se on juuri yhtä dramaattista. USA on, ihan niin kuin tässä todettiin, meidän tärkein kumppanimme Ilmavoimien osalta, ja se, että me harjoittelemme yhdessä, on ihan normaalia. Jos siitä halutaan tehdä iso numero, niin siitä voidaan tehdä, mutta se on ihan turhaa.

Se, mikä sen sijaan on tärkeätä, on se, että meillä on tarpeeksi resursseja, voidaan kehittää meidän Ilmavoimien toimintaa ja sitä kautta vahvistaa kansallista puolustusta. Herra pääministeri, millä tavalla voitte nyt varmistaa, että Ilmavoimien resurssit ovat kunnossa, mitä tulee lentotunteihin ja muihin? Niin kuin tiedätte, olette antaneet Puolustusvoimille yhdellä kädellä rahaa mutta sitten vieneet toisella kädellä, ja olen hieman huolissani tästä.

16.46 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Puolustushallinto on niitä harvoja hallinnonaloja, jotka saavat lisää varoja, ja näin on myös tapahtunut. Myöskin viime vuonna lisäsimme nimenomaan lentotunteihin lisäbudjetissa varoja juuri varmistaaksemme sen, että Puolustusvoimien suorituskyky Ilmavoimien osaltakin pysyy hyvällä tasolla.

16.47 Ilkka Kanerva kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä on ihan asiallinen hanke, ja sen vuoksi on tärkeää, että kaikkiin niihin kysymyksiin, joita asiaan liittyen esitetään, saadaan myöskin hyvin selvät vastaukset. Olennaista tietysti tässä asiassa on eräs ulottuvuus: kuka on tehnyt aloitteen. Siihen on saatava luonnollisesti vastaus. Ei se voi olla mikään hämärän peittoon jäävä asia, koska vastauksella loitonnetaan niitä epäilyjä, perusteettomia epäilyjä, joita asiaan sinänsä liittyy.

Arvoisa puhemies! Kysyn hallitukselta: eikö olisi perusteltua, että kun tasavallan presidentin johdolla hallituksen ulkoasiainvaliokunta on tehnyt päätöksen edessä olevien harjoitusten listasta, mitä tullaan tekemään nähtävissä olevassa tulevaisuudessa, niin voitaisiin luoda pelisäännöstö, jonka mukaan välittömästi eduskunnan asianomaiset elimet tulisivat informoiduiksi ja kuulluiksi? Jos siihen jää etäisyyttä, niin se tarjoaa vuodoille ja erilaiselle spekulatiolle aivan turhaa ilmapiiriä.

16.48 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kanerva, puolustusasiainvaliokunnan puheenjohtaja on täysin oikeassa. Näin pitää olla nimenomaan, että epäilyjä hälvennetään. Kaksi kertaa vuodessa osana kansainvälistä harjoitustoimintaa, osana kriisinhallintakatsausta, pitää tulla nämä luettelot, ja kun niitä harjoituksia, niin kuin mainitsin, nyt tulee 87, niitä oli 65, niin tämä on se tapa, millä ne tuodaan ja pitää tuoda eduskunnan esittelyyn ja käsittelyyn nimenomaan näissä asianomaisissa valiokunnissa. Tämä on aivan normaali menettely, että näin toimitaan. Näin toimitaan tästä eteenpäin.

Puhemies Maria Lohela: Otetaan vielä yksi kysymys tähän aiheeseen.

16.49 Erkki Tuomioja sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Harjoittelutoiminta jännittyneessä kansainvälisessä tilanteessa ei ole mikään läpihuutojuttu. Kaksi vuotta sit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2016 vp

ten Ukrainan kriisin alettua hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittisessa valiokunnassa yhdessä tasavallan presidentin kanssa tehtiin se linjaus, että Suomi jatkaa osallistumista kansainväliseen harjoitustoimintaan Nato-maiden, muiden kanssa eikä jättäydy pois mistään sellaisesta, jossa olemme aikaisemmin olleet mukana ja joka täyttää meidän kriteerimme Suomen puolustukselle tulevasta hyödystä, mutta myös, että emme osallistu sellaiseen kansainväliseen harjoitustoimintaan, joka muuttuneessa tilanteessa on saanut toisen luonteen ja voidaan tulkita toisella lailla ja myöskin näyttää siltä, että Suomi olisi jollain tavoin perustavaa turvallisuuspoliittista linjaansa muuttanut.

Haluaisin varmistaa, että tämä linjaus on edelleenkin voimassa, ja toivon, että myös ministeri Soini voi kertoa, että ulkoministeri on itse käynyt lävitse tämän tältä osin, (Puhemies koputtaa) koska näin se on aikaisemminkin tehty.

16.50 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On luonnollista, että näin pitää olla, että toimintaympäristö vaikuttaa siihen. Toimintaympäristö on myös muuttunut siltäkin osin, että Suomen ja Ruotsin välistä puolustusyhteistyötä on päätetty syventää. Sillä on myös omalta osaltaan selkeitä vaikutuksia lähiympäristöömme ja siihen, miten muut alueen toimijat tämän mahdollisesti kokevat.

Myös tästä harjoitustoiminnasta, jota nyt tässä on, voi tietysti olla lisäarvoa tälle Suomi—Ruotsi-yhteistyölle ja muulle vastaavalle yhteistyölle, mutta kyllä sanon, edellinen ulkoministeri Tuomioja, että tämä teidän kantanne on aivan järkevä, ja meidän pitää tehdä politiikkaa ajassa ja ottaa nämä asiat tietysti huomioon — etenkin herkässä kansainvälisessä poliittisessa tilanteessa.

Kysymyksen käsittely päättyi.